

Ellen Isaksson  
Samordnare social hållbarhet

## Yttrande över - Motion från Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) – ”Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och friheten!”

### Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden beslutar

att godkänna upprättat yttrande avseende motion om fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer samt översända detsamma till kommunstyrelsen.

### Sammanfattning

Den 12 april 2022 föreslog Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) i en motion att fri kollektivtrafik bör införas för ungdomar 16–19 år och seniorer 70 år och äldre. Detta föreslås finansieras genom att kommunfullmäktiga avsätter medel till tekniska nämnden och sker genom ett lägre ekonomiskt resultat.

Idag finns en seniorbiljett för de från 75 år och äldre samt en skolbiljett, båda med vissa begränsningar. Enligt förslaget ska dels seniorbiljetten inkludera de från 70 år och nuvarande tidsbegränsningar ska tas bort, dels ska Skånetrafikens ungdomsbiljett ersätta nuvarande skolbiljett för samtliga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun.

Trots risk att fri kollektivtrafik kan komma att minska gång- och cykeltransporterna anser kultur- och fritidsförvaltningen att förslagen skulle bidra positivt både för gruppen äldre och yngre. Förslagen innebär ingen ekonomisk konsekvens för kultur- och fritidsnämnden.

### Underlag för beslutet

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-07-12 Yttrande över - Motion från Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) (denna skrivelse)

2022-07-12

Diarienummer

KU 2022/0124

- Motion från Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) Lunds kommun bör införa fri kollektiv trafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och friheten!, 2022-04-12

## Ärendet

### **Bakgrund**

I en motion från 12 april 2022 skriver Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) att nuvarande erbjudande om fri kollektiv trafik för vissa skolungdomar och seniorer bör utökas för att skapa bättre förutsättningar för hållbart resande och möjligheter till aktivt samhällsdeltagande.

Idag finns en seniorbiljett för de som är 75 år och äldre samt en skolbiljett för unga med längre än 6 km gångväg till skolan. Båda biljetterna har vissa tidsbegränsningar – seniorbiljetten under eftermiddagar och skolbiljetten under helg och sommarlov. Gällande seniorbiljetten föreslås att tidsbegränsningarna tas bort, samt att alla från 70 år och äldre erbjuds fria resor inom Lunds kommun samt till och från Genarp via Staffanstorp. Gällande unga föreslås att Skånetrafikens ungdomsbiljett ersätter nuvarande skolbiljett för alla unga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun. Ungdomsbiljetten gäller året runt, dygnet runt, i hela Skåne. Förslagsställarna lyfter andra kommuner som infört Ungdomsbiljetten med positivt resultat.

Ingen av dessa förslag sägs innebära en ökad kostnad för själva biljetterna, dock eftersom fler inkluderas, föreslås att detta finansieras genom ett lägre ekonomiskt resultat.

Kommunfullmäktige föreslås avsätta till tekniska nämnden 17,2 miljoner för införande av ungdomsbiljett och 7,5 miljoner kronor för utökning av fria resor i form av seniorbiljett.

### **Föredragning**

Studier av avgiftsfri kollektivtrafik visar att det oftast leder till ökat kollektivresande, men bör införas i kombination med bland annat utbyggnad av kollektivtrafiken. Personbilstransporter kan minska men fri kollektivtrafik kan även minska gång- och cykeltransporter. Det kan i sin tur innebära ökade kostnader och trängsel för att hantera resandeökningen i kollektivtrafiken samt ha negativ inverkan på människors fysiska hälsa.

Just nu finns ett flertal motioner hos tekniska förvaltningen på samma tema. Preliminär bedömning från dem är att systemet som helhet klarar av en resandeökning med ungdomsbiljetten då den i huvudsak kommer ske utanför rusningstid. Ungdomsbiljetten skulle kunna generera fler fritidsresor kollektivt och skulle således kunna visa på större behov under kvällar och helger som i sin tur kan leda

2022-07-12

Diarienummer

KU 2022/0124

till bättre turutbud. Vidare kan biljetten förstärka beteendet med kollektivtrafikresor på fritiden och inte endast i pendlings syfte för utbildning och sysselsättning. Till viss del kan även en utökad seniorbiljett sägas bidra till detta men vidare utredningar anses behövas både gällande unga och äldre.

Unga själva lyfter framför allt att fri kollektivtrafik för fler skapar jämlikhet mellan unga. Deras möjligheter att, oavsett socioekonomi, röra sig under sin fritid tillsammans, samt ta sig till och från fritidsaktiviteter och praktik/jobb även under helger och sommarlov ökar. Idag, utifrån att många gymnasieelever bor i andra kommuner, upplever en del Lundaungdomar att de hamnar utanför under fritiden då det blir en kostnadsfråga att kunna följa med vänner till aktiviteter som innebär resa med kollektivtrafik. Vissa gång- och cykeltransporter skulle sannolikt påverkas negativt men de menar på att de positiva fördelarna väger tyngre.

Erfarenheter från Trelleborgs kommun som anslutit sig till ungdomsbiljetten visar att nyttjandegraden är ca 85 % för gymnasieeleverna och de som nyttjar sitt kort gör det i snitt en gång per dag.

Vård- och omsorgsförvaltningen uppfattar att gällande äldre så skulle utökningen av seniorkortet uppskattas och kunna bidra till ett mer aktivt samhällsdeltagande för målgruppen. Nuvarande begränsning mellan kl. 15.00-18.00 har lyfts som problematisk vid deltagande vid vissa eftermiddagsaktiviteter, något som skulle kunna lösas om begränsningen togs bort. Vidare utredning krävs dock för att se vilka effekter en sänkt ålder faktiskt skulle kunna ha, som även tar hänsyn till socioekonomiska faktorer.

Ur ett rättviseperspektiv har frågan lyfts gällande att färdtjänstberättigade ungdomar också borde få möjlighet att åka avgiftsfritt, med färdtjänst, om andra ungdomar åker avgiftsfritt. Dessa ungdomar kan när det är möjligt åka avgiftsfritt med allmän kollektivtrafik idag samt att de har en låg egenkostnad för färdtjänsten. Dock, enligt tekniska förvaltningen, är frågan svår att ta ställning till i och med svårigheter att uppskatta storleken på eventuellt resande och dess kostnader. Detta gäller även för färdtjänstberättigade äldre.

Kultur- och fritidsförvaltningen gör bedömningen att både för- och nackdelar finns, men av framför allt målgruppen unga lyfts sådana här förslag som positiva. Eftersom flera liknande motioner just nu finns hos tekniska förvaltningen bör en samlad bedömning och/eller utredning inväntas från dem.

2022-07-12

Diarienummer

KU 2022/0124

**Beredning**

Ärendet har beretts i dialog med tjänstepersoner på tekniska förvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, barn- och skolförvaltningen, utbildningsförvaltningen samt Ungdomspolitikens samordningsgrupp.

**Barnets bästa**

Ärendet berör barn, primärt unga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun. Dialog har förts med Ungdomspolitikens samordningsgrupp bestående av unga, där deras åsikter inkluderats i föredragningen ovan.

**Ekonomiska konsekvenser**

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser för kultur- och fritidsnämnden.

Mårten Hafström  
kultur- och fritidsdirektör

Michael Holmkvist  
administrativ chef

**Beslutet skickas till**

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:  
Akten

För kännedom:  
Kommunstyrelsen